

Povinnosti prevádzkovateľa pri poverení zodpovednej osoby

Zákon č. 428/2002 Z. u. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov, teda aj v znení zákona č. 90/2005 Z. z. (ďalej len „zákon č. 428/2002 Z. z. v platnom znení“), presnejšie určuje predpoklady výkonu funkcie zodpovednej osoby, ktorú prevádzkovateľ písomne poveril dohľadom nad ochranou osobných údajov pri ich spracúvaní vo svojej organizácii, t. j. u prevádzkovateľa.

Ak prevádzkovateľ zamestnáva **viac ako päť osôb** (§19 ods. 2) je povinný výkonom dohľadu písomne poveriť **jednu zodpovednú osobu**, ktorá dozerá na dodržiavanie ustanovení zákona č. 428/2002 Z. z. pri spracúvaní osobných údajov. Zákon č. 428/2002 Z. z. v platnom znení (§ 19 ods. 2) umožňuje prevádzkovateľovi, ktorý zamestnáva viac ako päť osôb, ak je to z jeho hľadiska nevyhnutné (napr. prevádzkuje viaceré informačné systémy s odlišným účelom a spôsobom spracúvania osobných údajov, príp. decentralizácia prevádzkovateľa na geografickom základe ap.), písomne poveriť aj viaceré zodpovedné osoby dohľadom nad ochranou osobných údajov.

V prípade ak prevádzkovateľ zamestnáva **menej ako 6 osôb**, písomné **poverenie zodpovednej osoby nie je jeho povinnosťou**, ale zákon č. 428/2002 Z. z. (§ 19 ods. 8) umožňuje takému prevádzkovateľovi tiež písomne poveriť zodpovednú osobu.

Písomne poverená zodpovedná osoba dohľadom nad ochranou osobných údajov **musí mať spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu a musí byť bezúhonná** (§ 19 ods. 12). Za bezúhonného občana sa na účely zákona č. 428/2002 Z. z. považuje občan, ktorý nebol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin alebo za trestný čin, za ktorý mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody (§ 35 ods. 4 prvá veta). Bezúhonnosť preukáže písomne poverená zodpovedná osoba **výpisom z registra trestov nie starším ako 3 mesiace** k dňu písomného poverenia. Výpis z registra trestov je prevádzkovateľ povinný uchovávať počas doby výkonu funkcie zodpovednej osoby (§ 19 ods. 12). V praxi to znamená, že prevádzkovateľ **a nie** Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky disponuje uvedeným výpisom z registra trestov zodpovednej osoby, ktorá tvorí súčasť písomného poverenia zodpovednej osoby.

Písomne poverenou zodpovednou osobou **nemôže** byť fyzická osoba, ktorá je štatutárnym orgánom prevádzkovateľa alebo je oprávnená konať v mene štatutárneho orgánu prevádzkovateľa (§ 19 ods. 12). Uvedená podmienka vyplýva z toho dôvodu, že zodpovedná osoba vykonávajúca dohľad nad ochranou osobných údajov musí byť nezávislá. V prípade ak by prevádzkovateľ písomne poveril ako zodpovednú osobu fyzickú osobu v postavení štatutárneho orgánu alebo fyzickú osobu oprávnenú konať v mene štatutárneho orgánu nezávislosť výkonu dohľadu by nebola zaručená. V uvedenom prípade môžeme hovoriť o strete záujmov. Nezávislý výkon dohľadu nad ochranou osobných údajov zaručuje aj zákon č. 428/2002 Z. z. (§ 19 ods. 10).

Zodpovedná osoba písomne poverená dohľadom nad ochranou osobných údajov má u prevádzkovateľa **postavenie oprávnenej osoby** (§ 4 ods. 4). Oprávnenou osobou je každá fyzická osoba, ktorá prichádza do styku s osobnými údajmi v rámci svojho pracovnoprávneho vzťahu, štátnozamestnaneckého pomeru, služobného pomeru, členského vzťahu, na základe **poverenia**, zvolenia alebo vymenovania alebo v rámci výkonu verejnej funkcie, ktorá môže osobné údaje spracúvať len na základe pokynu prevádzkovateľa. Takou osobou môže byť napr. personalistka, mzdová účtovníčka, pracovník/pracovníčka pracujúca na úseku styku s klientom (zákazníkom), ktorá spracúva jeho osobné údaje.

Písomne poverená zodpovedná osoba dohľadom nad ochranou osobných údajov **musí byť odborne vyškolená** o obsahu zákona č. 428/2002 Z. z. (§ 19 ods. 3) a o úlohách a povinnostiach z neho vyplývajúcich pre prevádzkovateľa, ako aj o obsahu medzinárodných zmlúv o ochrane osobných údajov ako sú napr.:

- Dohovor o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovaní osobných údajov (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR č. 49/2001 Z. z.),
- Dodatokový protokol k Dohovoru o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovaní osobných údajov týkajúci sa orgánov dozoru a cezhraničného toku osobných údajov (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR č. 20/2005 Z. z.).

Z uvedeného vyplýva najmä to, že zodpovedná osoba má vedieť uplatňovať ustanovenia zákona č. 428/2002 Z. z. v špecifických podmienkach svojho zamestnávateľa – teda prevádzkovateľa. Zákon č. 428/2002 Z. z. ustanovuje, že Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky môže od prevádzkovateľa žiadať podanie dôkazu o odbornom školení. V praxi to znamená, že prevádzkovateľ disponuje potvrdením o účasti zodpovednej osoby na odbornom školení v rozsahu zákona č. 428/2002 Z. z. alebo iným písomným záznamom o odbornom vyškolení.

Zákon č. 428/2002 Z. z. neurčuje formu a spôsob vyškolenia zodpovednej osoby. V súčasnosti v Slovenskej republike organizujú takéto školenia rôzne vzdelávacie agentúry. Pri vyhľadávaní možnosti vyškolenia zodpovednej osoby je potrebné riadiť sa ponukami takýchto agentúr. Voľba agentúry je plne v kompetencii prevádzkovateľa. Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky nemá uzatvorenú žiadnu zmluvu so žiadnou s agentúrou, ktoré ponúkajú služby v oblasti vzdelávania na slovenskom trhu, ani žiadnu z týchto inštitúcií nepreferuje.

Prevádzkovateľ, ktorý písomne poveril výkonom dohľadu nad ochranou osobných údajov zodpovednú osobu, je povinný o tom **písomne informovať Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky** Odborárske nám. č. 3, 817 60 Bratislava 15 a to najneskôr do 30 dní odo dňa poverenia zodpovednej osoby **doporučenou zásielkou**, pričom oznamuje Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky (§ 19 ods. 5):

- a) názov, sídlo alebo trvalý pobyt, právnu formu a identifikačné číslo prevádzkovateľa alebo zástupcu prevádzkovateľa,
- b) titul, meno, priezvisko a dátum narodenia zodpovednej osoby,
- c) pracovné zaradenie zodpovednej osoby,
- d) dátum začiatku platnosti písomného poverenia zodpovednej osoby
- e) vyhlásenie prevádzkovateľa o tom, že zodpovedná osoba spĺňa podmienky, ktoré ustanovuje zákon č. 428/2002 Z. z. v platnom znení, čo znamená, že
 1. má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu,
 2. je bezúhonná,
 3. nie je štatutárnym zástupcom prevádzkovateľa.

Formulár „Oznámenie prevádzkovateľa o poverení zodpovednej osoby výkonom dohľadu nad ochranou osobných údajov“ je možné nájsť aj na web stránke Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky na adrese: www.dataprotection.gov.sk

Ak mal prevádzkovateľ písomne poverenú zodpovednú osobu podľa zákona č. 428/2002 Z. z. v platnom znení do 1. mája 2005 (týka sa to najmä tých prevádzkovateľov, ktorí zamestnávajú viac ako päť osôb), toto písomné poverenie sa považuje za písomné poverenie

podľa zákona č. 428/2002 Z. z. znení platnom od 1. 5. 2005 len v prípade, ak zodpovedná osoba spĺňa vyššie uvedené podmienky (bezúhonnosť, vyškolenie, postavenie oprávnenej osoby, ktorá nie je štatutárnym orgánom ani nie je oprávnená konať v mene štatutárneho orgánu prevádzkovateľa) (§ 55 ods. 2). V tomto prípade je prevádzkovateľ povinný do 30. júna 2005 oznámiť Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky údaje vyššie uvedené údaje (§ 19 ods. 5) a doložiť potvrdenie alebo vyhlásenie o odbornom vyškolení zodpovednej osoby.

Ak zodpovedná osoba nesplní vyššie uvedené podmienky ustanovené zákonom č. 428/2002 Z. z. v platnom znení (§ 55 ods. 3) **musí byť z funkcie odvolaná najneskôr do 30. júna 2005** a prevádzkovateľ je povinný písomne poveriť výkonom dohľadu inú zodpovednú osobu, zabezpečiť jej odborné vyškolenie a splniť si uvedenú oznamovaciu povinnosť. Táto situácia opäť pripadá do úvahy u prevádzkovateľov, ktorí zamestnávajú viac ako 5 osôb.

Prevádzkovatelia zamestnávajúci do šesť osôb môžu písomne poveriť zodpovednú osobu za výkon dohľadu nad ochranou osobných údajov. V tom prípade sa na takúto osobu vzťahujú všetky vyššie uvedené podmienky, teda:

- mať spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu
- bezúhonnosť,
- postavenie oprávnenej osoby
- byť odborne vyškolená.

Prevádzkovateľ zamestnávajúci do 6 osôb, ktorý využil možnosť ustanovenú zákonom č. 428/2002 Z. z. v platnom znení (§ 19 ods. 8) a **písomne poveril zodpovednú osobu** dohľadom nad ochranou osobných údajov vo svojej organizácii je povinný **splniť si oznamovaciu povinnosť voči Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky** bez zbytočného dokladu, **najneskôr do 30 dní odo dňa poverenia zodpovednej osoby doporučenou zásielkou** (§ 19 ods. 5).

Povinnosti zodpovednej osoby sú ustanovené v § 19 ods. 4 a 7 zákona č. 428/2002 v platnom znení. Jednou zo základných povinností dotknutej osoby je

1. posúdiť pred začatím spracúvania osobných údajov v informačnom systéme /informačných systémoch/ prevádzkovateľa, či ich spracúvaním nevzniká nebezpečenstvo narušenia práv a slobôd dotknutých osôb (§ 19 ods. 4),

2. v prípade zistenia narušenia práv a slobôd dotknutých osôb ustanovených zákonom č. 428/2002 Z. z. v platnom znení pred začatím spracúvania alebo v prípade porušenia týchto práv dotknutých osôb v priebehu spracúvania osobných údajov v informačnom systéme / v informačných systémoch, bezodkladne písomne oznámi toto zistenie prevádzkovateľovi (§ 19 ods. 4),

3. v prípade, ak prevádzkovateľ na základe písomného oznámenia zodpovednej osoby bezodkladne nevykoná nápravu, zodpovedná osoba oznámi túto skutočnosť Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky (§ 19 ods. 4),

4. kedykoľvek Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky predložiť písomné oznámenia vystavené pre prevádzkovateľa (§ 19 ods. 7 písm. a)), ktoré sa týkalo upozornení o narušení práv a slobôd dotknutých osôb ustanovených zákonom č. 428/2002 Z. z. v platnom znení pred začatím spracúvania alebo v priebehu spracúvania osobných údajov dotknutých osôb v informačnom systéme / v informačných systémoch prevádzkovateľa,

5. poskytovať potrebnú súčinnosť Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky pri plnení jeho úloh patriacich do jeho pôsobnosti ;

6. kedykoľvek Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky predložiť písomné poverenie, ktorým bola prevádzkovateľom ustanovená do funkcie zodpovednej osoby a preukázať rozsah získaných vedomostí odborným vyškolením.

Ďalšie povinnosti sú uvedené v druhej časti príspevku.

Zákon č. 428/2002 Z. z. v platnom znení ustanovuje, že **prevádzkovatelia už fungujúcich informačných systémov, v ktorých spracúvajú osobné údaje, sú povinní ich uviesť do súladu s týmto zákonom do 31. októbra 2005** (§ 55 ods. 8). Týmto nie sú dotknuté ustanovenia zákona č. 428/2002 Z. z. týkajúce sa oznamovacej povinnosti prevádzkovateľa, ktorý písomne poveril zodpovednú osobu podľa zákona č. 428/2002 Z. z. v znení platnom do 1. mája 2005.